

pa je imela čigra črno kapo na glavi (takšno, kot jo imajo navadne čigre) in temnejšo zgornjo stran peruti. Rep in trtica sta bila siva. Noge je imela v primerjavi z navadno čigro dosti temnejše. Čigro sem opazoval vsaj eno uro, a je na terenu nisem determiniral, saj nisem imel ustreznega priročnika.

Ko sem prišel domov, sem za oprazovanje povedal prijatelju L. Božiču in po priročniku Rare Birds sva ugotovila, da obstajata dve vrsti čiger, ki bi prišli v "poštev". To sta *Sterna elegans* in *Sterna bengalensis*.

Po premisleku sem spoznal, da sem opazoval vrsto *Sterna bengalensis*, saj ima *Sterna elegans* še vedno daljši in tanjši kljun. Opazovani osebek je bil odrasel.

Po podatkih v knjigi Rare Birds je najbližje gnezdišče te vrste v Libiji. Manjše kolonije ali gnezdeči pari so bili odkriti tudi v Italiji, Franciji in Španiji. Bengalska čigra je redek klatež in nam je verjetno najbližji podatek o opazovanju te vrste v Avstriji, kjer so opazovali dva odsrasla osebka avgusta 1980 in osebek julija 1983 (LEWINGTON et al. 1991).

LITERATURA

Lewington I., Alström, P & P. Colston (1991): A field guide to the rare birds of Britain and Europe. HarperCollins.

POVZETEK

Avtor je dne 5. 6. 1993 na Ormoškem jezeru med jato navadnih čiger opazil čigro, ki je bila sicer približno enako velika kot navadna čigra, a je imela rumen kljun, ki je po velikosti spominjal na kljun kričave čigre. Perut, rep in trtico je imela sive barve. Po pregledu priročnika Rare Birds se je med *Sterna elegans* in *Sterna bengalensis* odločil z zadnjo. Opazovan je bil odrasel osebek v letnem perju. To je po znanih podatkih prvo opazovanje te vrste v Sloveniji, kar je na podlagi opisanih značilnosti in predložene skice potrdila tudi Komisija za redkosti DOPPS.

SUMMARY

On June 5th 1993, a tern was observed in a flock of Common Terns at Ormoško jezero. The bird was about as large as Common Tern but had a yellow bill of the size of Sandwich Tern's bill. Wings, tail and rump were grey. Upon consulting the field-guide Rare Birds, the author ascertained that he had in fact watched a Lesser Crested Tern *Sterna bengalensis*. An adult in Summer plumage was observed. According to the available data, this is the first observation of this species in Slovenia, which was on the basis of the described characteristics also confirmed by the national Rarities Committee.

Damjan Denac, Pintarjeva 14, 62000 Maribor

Opazovanje brkatega sera *Gypaetus barbatus* v Triglavskem narodnem parku Observation of the Bearded Vulture *Gypaetus barbatus* in Triglav National Park

Fulvio GENERO

UVOD

Po pripravah na ponovno naselitev brkatega sera v Alpah v sedemdesetih letih so bili leta 1986 izpuščeni v naravo prvi štirje osebki v solnograških Turah v Avstriji. Zatem so jastrebe izpustili še leta 1987 v Savojskih Alpah v Franciji, leta 1991 v Engadinu v Švici in leta 1994 v

Maritimskih Alpah v Italiji. Te štiri lokacije naj bi po načrtu zadovoljivo pokrivalo celotne Alpe.

Po tej metodi, ki se v izvirniku imenuje "hacking", se na vsaki izbrani točki izpustita vsaj dva osebka, stara okrog 100 dni. Po zooloških vrstovih in razmnoževalnih centrih živi okrog 30 parov. Od leta 1980 se je izvalilo 166 ptic, od teh so jih 60 že izpustili za ponovno naselitev.

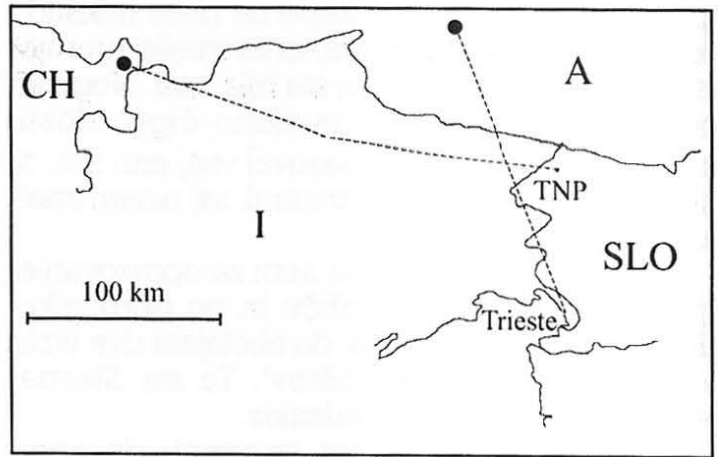
Označene so z barvnimi obročki in z obe-ljenjem (depigmentacijo) letalnih in repnih peres.

Rezultati so vzpodbudni, saj umrljivost ne presega 20-30 %. Trije do štiri pari so si v Alpah že zgradili gnezdo in v nekaj letih bodo spolno dozoreli.

Ponovno naselitev brkatega sera v Alpah načrtuje Sklad za varstvo brkatega sera (Foundation for the Conservation of the Bearded Vulture) s sedežem na Dunaju (Wien) (FREY 1992).

POJAVLJANJE V VZHODNIH ALPAH

Izpuščeni osebki preletijo tudi 100 in več kilometrov, opazili so jih že skoraj povsod v Alpah. Največkrat so bili opaženi v narodnih parkih in zaščitenih predelih, kjer ne manjka udomačenih in divjih parklarjev. V osrednjih Alpah so se označeni osebki največkrat pojavili v narodnem parku "Parco Nazionale dello Stelvio" v Italiji in na Tridentskem-Gornjem Poadižju v predelih med Švico in Italijo. Na območju vzhodnih Alp je bilo

Slika 1: Točki ponovne naselitve v Avstriji in Švici in preleta osebkov brkatega sera, ki so ju opazovali v Triglavskem narodnem parku in v bližini Trsta.

Fig. 1: The release points in Austria and Switzerland and the movements by the Bearded Vultures observed in the vicinity of Trieste and in the Triglav National Park.

opaženih le malo teh jastrebcev, opazovani so bili le na preletu ali pa le krajše obdobje (GENERO 1995). Brkate sere, ki so jih izpustili na Solnograškem, je najti predvsem zahodneje od tod. Razen v Visokih Turah v Avstriji so sere le redkokdaj opazili. Prav tako do nedavnega ni

Slika 2: Brkati ser "Pisoc", fotografiran 20. 11. 1994 v dolini Bavšice (D. Carnelutti).

Fig. 2: The Bearded Vulture "Pisoc", photographed on November 20th 1994 in the Bavšica valley (D. Carnelutti).

bilo podatkov o opazovanju teh ptic z območja ob meji med Furlanijo in Slovenijo (Frey, Nieburg, neobj.). Znano je le eno samo zanesljivo opazovanje in sicer iz Trsta 15.10.1989. Opazovani osebek, imenovan Baselik, je bil istega leta izpuščen v Avstriji (M. Celio in litt., GENERO & PERCO 1991).

OPAZOVANJE V TRIGLAVSKEM NARODNEM PARKU

Sredi novembra leta 1994 se je mladostni osebek brkatega sera pojavil na kraški planoti med Kaninom in Rombonom, na višini približno 2100 m (A. Zamolo ustno). Isti osebek sta E. Chiandussi in D. Carnelutti 20. 11. opazovala v dolini Bavšice. Letel je iz južne smeri proti Lovski steni, na višini približno 1900 m, vendar se je sredi doline obrnil in odletel drugam. Sera sta opazovala približno 3 minute (ob 12h) z oddaljenosti najmanj 40 m. Prepoznala sta tudi označbe, obeljena letalna peresa (3-4 in 7-8 na desni peruti) in tri po robu obeljena repna peresa. Imel je tudi rdeč obroček na desni in zlatega na levi nogi. Potemtakem je bil opazovani brkati ser, imenovan Pisoc, samec, ki se je bil izlegel v dortmundskem zoološkem vrtu, izpustili pa so ga v Engadinu 22.6.1994, starega 112 dni. V bližini predelov, kjer so ga izpustili, so ga opazovali do 17.9., nato pa so ga med 12. in 13. novembrom večkrat opazili pri Cortini d'Ampezzo v Italiji in kmalu zatem v Sloveniji. Zračna razdalja med Bavšico in Cortino d'Ampezzo je 125 km, med Bavšico in Engadinom pa 250 km. Konec maja leta 1995 se je brkati ser vrnil v Engadin (GENERO, 1995). To je prvo opazovanje kakega brkatega sera v Sloveniji, izpuščenega po programu ponovne naselitve te vrste v Alpah.

LITERATURA

FREY, H. (1992): Die Wiedereinbürgerung des Bartgeiers *Gypaetus barbatus* in den Alpen. *Egretta* 35: 85-95.

GENERO, F. (1995): La reintroduzione del gipeto sulle Alpi: risultati e situazione in Italia. VII Conv. Naz. Orn., Urbino, 23-26.09.1993.

GENERO, F. & F. PERCO (1991): La presenza del gipeto sulle Alpi orientali. *Fauna* 2:51-57.

POVZETEK

Po načrtu ponovne naselitve brkatega sera na območju Alp so do sedaj na štirih lokacijah

v Avstriji, Franciji, Švici in Italiji izpustili v naravo 60 osebkov. Medtem ko je v osrednjih Alpah vse več opazovanj teh ptic, so poročila iz vzhodnih Alp bolj redka. Opisani sta prvi dve opazovanji v Sloveniji: novembra 1994 je bil isti osebek opazovan najprej med Kaninom in Rombonom, kasneje pa še v dolini Bavšice. Prepoznan je bil istega leta v Švici izpuščen osebek, kjer so ga zopet opazili maja prihodnjega leta.

SUMMARY

Within the project to reintroduce the Bearded Vulture in the Alps, 60 individuals have been released at four sites so far. There are few observations for the eastern Alps, while sightings for the central Alps have increased considerably. The first observations for Slovenia, made in November 1994, are given here and involve a bird released in Switzerland in the same year and later seen in the western part of the Triglav National Park.

Prevod A. Purič, priredba I. Geister

Fulvio Genero, VI. XXIII marzo, 6, 33100 Udine, Italia

Pripis Komisije za rednosti:

To je prvo opazovanje te vrste v Sloveniji v zadnjih 50. letih.

A note by the Rarities Committee:

This is the first observation of this species in Slovenia in last 50 years.

